

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВИХ РОБІТ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ ЛІТЕРАТУР (УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ)

Румянцева-Лахтіна О.О.

доктор філософії,

старший викладач кафедри методики навчання мов і літератури

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

Освітня реформа Нової української школи (НУШ) вимагає від учителів-філологів перегляду традиційних підходів до оцінювання знань учнів. Особливо це стосується літературної освіти, де звичні методи не завжди відображають реальний рівень як літературознавчих, так і ключових компетентностей та сприяють умінню глибоко аналізувати художні твори.

Дисципліна «Зарубіжна література» посідає вагоме місце в освітньому процесі, оскільки виконує подвійну функцію. По-перше, література збагачує світогляд здобувачів освіти, знайомить їх із різними моделями світоустрою та сприяє формуванню ціннісних орієнтирів. По-друге, вона є практичним інструментом для розвитку ключових компетентностей: уміння працювати з текстом (аналізувати, інтерпретувати, оцінювати інформацію), мислити критично та грамотно висловлювати й аргументувати свої думки. Кінцевою метою такого навчання є формування самостійної особистості, здатної орієнтуватися в сучасному світі на основі здобутих знань та власного досвіду.

Важливим компонентом організації освітнього процесу на уроках літератури є текстоцентричний підхід, що має стати основою для розробки комплексних підсумкових робіт чи окремих підсумкових робіт. Такий підхід дозволяє всебічно оцінити ключові компетентності та наскрізні вміння учнівства.

Застосування текстоцентричного підходу для створення комплексних підсумкових робіт або окремих підсумкових робіт має численні переваги, як-от: глибинне розуміння твору (здобувачі освіти вчаться аналізувати текст на різних рівнях – від поверхневого сюжетного до глибинного символічного); розвиток критичного мислення (учні/учениці не просто відтворюють інформацію, а й самостійно аналізують, порівнюють та узагальнюють); формування навичок самостійної роботи (робота з текстом розвиває навички читання з розумінням, що є важливим для подальшого навчання); комплексність оцінювання, що дозволяє перевірити різні види мовних / літературних компетентностей у межах однієї роботи.

Комплексна підсумкова робота на основі текстоцентричного підходу зазвичай включає кілька взаємопов'язаних завдань:

Група результатів «Працює з текстом». Включає тестові або різнорівневі завдання, що вимагають розуміння ідейно-тематичного спрямування тексту, власного розуміння та тлумачення окремих епізодів, аналізу образів чи розуміння порушених у тексті проблем.

Група результатів «Досліджує мовлення». Передбачає детальний розбір художнього твору з урахуванням його жанрових особливостей, мовно-стилістичних засобів та розуміння індивідуального стилю автора.

Група результатів «Письмово взаємодіє» може відстежуватися за допомогою завдань, що дозволяють зіставити досліджуваний твір з іншими творами того ж автора або з текстами інших письменників зі схожою проблематико-тематичною канвою. Письмові завдання можуть включати створення власних текстів, стилізацій або продовження сюжетних ліній за мотивами оригіналу.

Увага! Групу результатів «Усно взаємодіє» оцінюємо окремо.

Завдання для підсумкових робіт для 8 класу за модельною навчальною програмою «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ніколенко О.М., Мацевко-Бекерська Л.В., Качак Т.Б., Богосвятська А.-М.І., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г.)

Румянцева-Лахтіна О.О.
доктор філософії,
старший викладач кафедри методики навчання мов і літератури
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

«ВСТУП. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС».
Розділ I «СВЯЩЕННІ КНИГИ ЛЮДСТВА»
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ГР 1 (Усно взаємодіє (УВ))

РЕКОМЕНДОВАНО ПІД ЧАС або ПІСЛЯ ВИВЧЕННЯ
розділу «ВСТУП. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС»
Група результатів навчання «Усно взаємодіє» (взаємодія з іншими особами усно, сприймання й використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях)

Варіанти завдань для оцінювання ГР 1

Аудіювання

Подивіться відео «Мандрівка найвеличнішими бібліотеками світу» за покликанням <https://www.youtube.com/watch?v=9HJ0DPYggNA>

і виконайте завдання в тестовій формі

Завдання 1 – 12 мають чотири або п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. (За кожну правильну відповідь – 1 бал, усього за правильне виконання 12 завдань – 12 балів).

1. Бодліанська бібліотека, що згадується у відео, розташована в:

- А Кембриджі
- Б Оксфорді
- В Лондоні
- Г Единбурзі

2. Колекція книг Бодліанської бібліотеки налічує

- А Понад 5 мільйонів
- Б Понад 8 мільйонів
- В Понад 11 мільйонів
- Г Понад 15 мільйонів

3. Бібліотека Конгресу США була заснована

- А 1776 рік
- Б 1800 рік
- В 1812 рік
- Г 1850 рік

4. Окрім книг, газет та журналів, Бібліотека Конгресу США зберігає

- А Мільйони марок та монет
- Б Мільйони художніх полотен
- В Мільйони фотознімків та рукописних сторінок
- Г Мільйони музичних інструментів

5. Австрійська національна бібліотека розміщена в:

- А Сучасній будівлі
- Б Колишньому монастирі
- В Палацовому комплексі
- Г Старовинному університеті

6. Нова Олександрійська бібліотека (Бібліотека Александріна) була відкрита

- А 16 жовтня 1999 року
- Б 16 вересня 2000 року
- В 16 жовтня 2002 року
- Г 16 листопада 2005 року

7. Будівля Бібліотеки Александріна виконана у вигляді:

- А Розкритої книги

- Б Сонячного диска
- В Піраміди
- Г Космічного корабля

8. Найстарішою у світі, заснованою ще в четвертому столітті, є

- А Бібліотека Конгресу США
- Б Бодліанська бібліотека
- В Ватиканська бібліотека
- Г Австрійська національна бібліотека

9. Окрім видань та рукописів, Ватиканська бібліотека також зберігає:

- А Колекцію старовинних карт
- Б Колекцію церковних реліквій
- В Монети та фотознімки
- Г Рідкісні зразки флори

10. Один із філіалів Бодліанської бібліотеки знаходиться в:

- А Підземному бункері
- Б Покинутій соляній шахті
- В Старовинній фортеці
- Г Сучасному хмарочосі

11. Кримінальну відповідальність за виніс книг із бібліотеки передбачено правилами:

- А Бодліанської бібліотеки
- Б Ховзбурзької бібліотеки
- В Александрійської бібліотеки
- Г Бібліотеки Конгресу
- Д Ватиканської бібліотеки

12. Установіть, прапор якої країни розташування бібліотеки вказано помилково:

- А Бодліанської бібліотеки
- Б Ховзбурзької бібліотеки
- В Александрійської бібліотеки
- Г Бібліотеки Конгресу
- Д Ватиканської бібліотеки

А		Ватиканська бібліотека
Б		Ховбурзька бібліотека
В		Бібліотека Конгресу
Г		Бодліанська бібліотека
Д		Александрійська бібліотека

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР.

Завдання 1-11 відповідають орієнтиру оцінювання, зазначеному в ДСБСО:

- свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1];
- відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), акцентуючи увагу на важливих деталях, зокрема художніх деталях у художньому тексті [9 МОВ 1.1.2-1].

Завдання 12 відповідає орієнтиру оцінювання, зазначеному в ДСБСО:

- виявляє невербальні засоби, що вказують на наявність у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) прихованої інформації, передає прихований зміст почутого [9 МОВ 1.1.3-2].

● ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ГР 2 (Працює з текстом (ПТ))

РЕКОМЕНДОВАНО ОПРАЦЮВАТИ ПІД час вивчення розділу І «СВЯЩЕННІ КНИГИ ЛЮДСТВА. ВЕДИ» ВІДГОМІН або після нього

Група результатів навчання «Працює з текстом» (Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду)

Варіанти завдань для оцінювання ГР 2

Прочитайте текст, виконайте завдання до нього.

БОГИНЯ ЗОРЯ

(І) Зоря в колядках описується як панна, як дочка, малюється так, що по тих фарбах можна зараз впізнати в тій колядчаній панні богиню Зорю. Народна фантазія примітила найдрібніші тіні в фарбах Зорі, вже не таких блискучих, як фарби Сонця: в них менше золота, більше срібла, ізумрудного блиску і перел. Так як на зорі падає роса, то народня фантазія не поминула і тієї прикмети зорі. Взагалі ми бачимо такий тип богині Зорі: Зоря молода панна має собі милого. Вона ходила по саду, збирала павине пір'я, клала собі в рукав і з того пір'я зробила собі вінок на голову. Вона убрана в шовковий горсет, в ройову сукню, в кордовані чижми (черевики), в кований пояс з срібними ретязями, в жовті чоботи з срібними підківками, в срібні та золоті перстені. У неї на шії коральове намисто, а голову накриває перлова тканина

чи серпанок. Часом вона убирається в зелену сукню, в зелений вінок. Вінок на Зорі трепіток — вінок, котрий все тріпочеться.

(II) Склавши до купи всі ті фарби, зелені, перлові, коральові, більше срібні, ніж золоті, ми неначе бачимо пишну Зорю з перловим і зеленуватим блиском, з її мигаючим світлом більше срібним, ніж золотим. Червоне намисто на панні — то червоне небо на сході сонця, на зорі. Тим і богиня Аврора мала широку червону одежу і рожеві пальці. Зоря убирається у свій убір на господаревому дворі в світлиці, убирається до церкви у неділю рано, до схід-сонця, і хвалиться милому, щоб він прийшов до неї рано до схід-сонця в неділю: тоді він побачив би її красні убрання. У одній колядці просто говориться, що красна панна у церкву ввійшла, як зоря зійшла, так і засяяла <...>.

(III) У дуже поетичній картині описується Зоря, як вона жде свого милого: вона жде милого з-під сонечка, гатить гатки з дорогих шат, мостить мости, садить виноградні сади, вбирає сади паволоками, сіє по полю дрібним жемчугом. Тут описується пишна картина до сходу сонця, як на зорі, раннім ранком, поля обсипаються перлами роси, сади й ліси вкриваються дрібними росяними краплями, ніби дорогими паволоками. Од живучої роси ростуть і розцвітаються сади й виноград.

(IV) Так як на зорі падає роса, то богині Зорі в піснях дається багато таких прикмет, що стосуються до вина й води. Так в колядках співають, що красна панна стереже виноград, або просто вино в мисках: прилітають райські птахи, дзьобають зелений виноград, розливають вино. То знов та панна садить виноградний сад, стереже в саду жовті яблука, яру пшеницю і разом мостить мости, гатить гатки; схвачується вітер, знімає з неї паваний вінок і заносить у Дунай, де його знаходить молодий рибалка і приносить їй.

(V) Всі ті образи показують, що Зоря має стосунки до роси, до небесної води, котра падає на зорі на землю, ніби виливається з мисок, од котрої росте виноград і набирається соку, наливаються в саду яблука, в полі пшениця. В образі богині Зорі варті уваги національні українські прикмети. Богиня Зоря являється в образі української дівчини-селянки, а може й давньої князівни, в горсеті, в намисті, в жовтих чоботах, у вінку з павиного пір'я. І тепер дівчата в Канівщині затикають голову павиним пір'ям, качуриними кучерями і гусячим пір'ям з вола, покрашеним зеленою восковою краскою. Така ніби й мала річ показує, що українська національність не діло вчорашнього дня, бо міфи склалися не в абиякий недавній час.

(VI) Зоря в гімнах індуських Вед і в грецькій міфології скрізь показується в жіночій образі, як мати, як сестра сонця, як його жінка або коханка. Давні Греки думали, що Зоря сидить на золотому троні, убрана в червону та золоту одягу, і має рожеві пальці, як і в українських колядках говориться, що красна панна сидить на золотому стільчику або тарельці, убрана в червоне намисто, в жовті чоботи або черевики. В литовській міфології рання зоря, Аушріне – дівчина, котра розпалює Сонцю огонь, а вечірня зірка, Вакаріне, гасить огонь і стелить Сонцю постіль.

(За книгою І. С. Нечуй-Левицького «Світогляд українського народу»)

Виконайте завдання в тестовій формі.

Завдання 1 – 12 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. *(За кожну правильну відповідь – 1 бал, усього за правильне виконання 12 завдань – 12 балів).*

1. Народна фантазія описує Зорю в колядках як

- А ясну зірку, що освітлює шлях.
- Б панну, дочку, богиню.
- В могутню володарку небес.
- Г стару жінку, що в'яже вінки.

2. У фарбах образу Зорі, на відміну від Сонця, переважають такі кольори

- А більше золота, менше срібла.
- Б червоний та чорний.
- В більше срібла, ізумрудного блиску і перел.
- Г яскраві та насичені.

3. Зоря зробила собі вінок на голову

- А із польових квітів.
- Б із золотих ниток.
- В із павиного пір'я.
- Г із дорогоцінного каміння.

4. Рання зоря (Аушріне) в литовській міфології виконує таку дію

- А Гасить вогонь Сонцю.
- Б Розпалює Сонцю вогонь.

В Садить сади.
Г Стереже виноград

5. На думку автора тексту, елементом одягу Зорі, що асоціюється з певним кольором і поєднує її з грецькою Авророю, є

А шовковий горсет.
Б коральове намисто.
В жовті чоботи.
Г срібні ретязі.

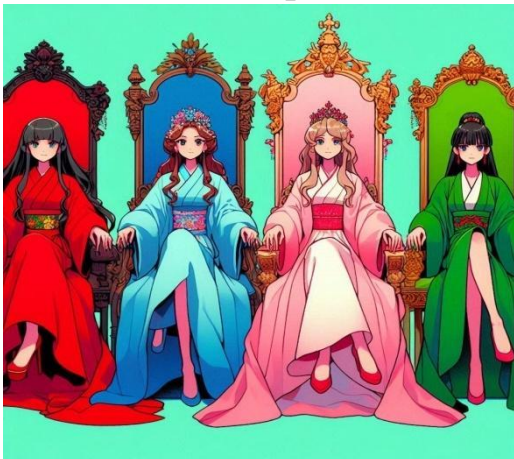
6. НЕ Є метою автора тексту:

А відображення українських національних рис в образі Зорі;
Б зображення унікальності богині Зорі в світовій міфології;
В ознайомлення нащадків із давньою українською міфологією;
Г порівняння образу Зорі в українській міфології з образами інших світових культур.

7. Народна фантазія пов'язала із міфами про Зорю таке прислів'я

А «Пора до двора: сходить місяць і зоря»
Б «Кожна травинка має свою росинку»
В «І місяць світить, коли сонця немає»
Г «Кому місяць світить, тому і зорі всміхаються»

8. Розгляньте зображення, створене ШІ

1 2 3 4

Давні греки уявляли Зорю (Аврору), зображену у таких кольорах (зліва направо):

- A1
- Б 2
- В 3
- Г 4

9. Задля посилення сприйняття образу богині Зорі автор використовує прийом тавтології в абзаці

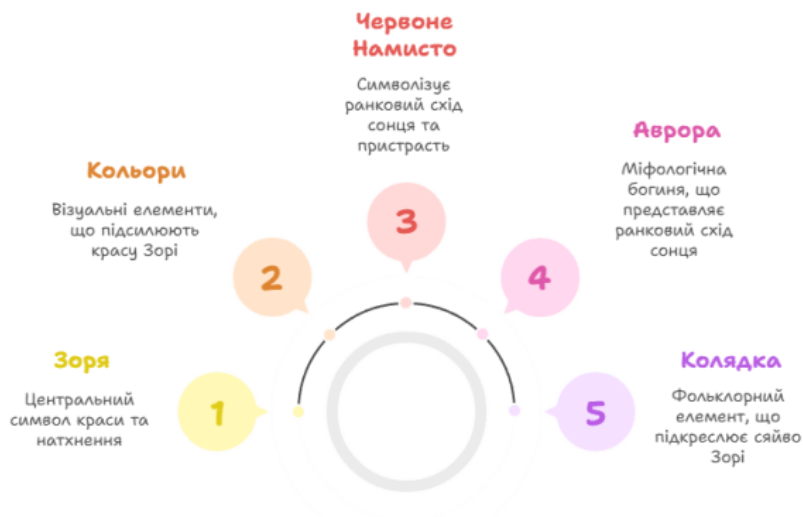
- A I
- Б II
- В III
- Г IV

10. Зображення ілюструє наступний абзац:

- A II
- Б IV
- В V
- Г VI

11. Схема відображає інформацію, подану в абзаці:

А І

Б ІІ

В V

Г VI

12. Прочитайте поетичні рядки Лесі Українки, де описано Зорю:

*В наші оселі немертна зоря завітала,
нашу хвалу прийняла в високостях повітря,
вільна, осяйна іде, щедро силе розкішній скарби.*

Цими рядками тексту можна проілюструвати наступний абзац

А І

Б ІІ

В ІІІ

Г V

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР.

Завдання 1-4 відповідають орієнтиру оцінювання, зазначеному в ДСБСО: розмежовує в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) фактичну інформацію... [9 МОВ 2.2.2-1].

Завдання 5, 6 відповідають орієнтиру оцінювання, зазначеному в ДСБСО: характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 2.2.3-1].

Завдання 7 відповідає орієнтиру оцінювання, зазначеному в ДСБСО: формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу структурно-змістової єдності та інтерпретації кількох прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.2.7-1].

Завдання 8 відповідає орієнтиру оцінювання, зазначеному в ДСБСО: поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1].

Завдання 9 відповідає орієнтиру оцінювання, зазначеному в ДСБСО: розпізнає в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2].

Завдання 11 відповідає орієнтиру оцінювання, зазначеному в ДСБСО: пропонує варіанти інтерпретації образів, подій і ситуацій у текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах), зважаючи на потенційну множинність прочитання в різних контекстах [9 МОВ 2.4.5-1].

Завдання 10, 12 відповідають орієнтиру оцінювання, зазначеному в ДСБСО: представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2].

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ГР 3 (Письмово взаємодіє (ПВ))

ПІД ЧАС або ПІСЛЯ ВИВЧЕННЯ РОЗДІЛІВ «СВЯЩЕННІ КНИГИ ЛЮДСТВА. ВЕДИ. БІБЛІЯ. КОРАН».

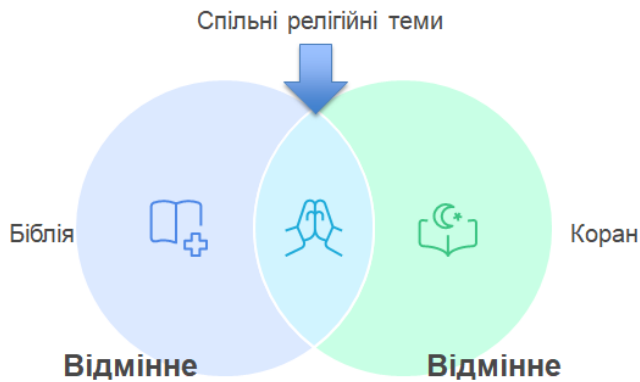
Група результатів навчання «письмово взаємодіє» (висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі)

Теми і формати письмових робіт

1. Біблійна історія Каїна та Авеля ілюструє одне з найдавніших людських почуттів — **заздрість**. Це почуття, яке виникло ще на зорі людства, продовжує супроводжувати людей і в сучасному світі. Напевно, кожен із нас хоч раз у житті переживав заздрість, або бачив, як це почуття впливає на поведінку оточення. Важливою є здатність людини **усвідомлювати та трансформувати** це почуття. Напишіть формальне есе про те, як можна опанувати заздрість. Використайте під час написання приклади з літератури й реального життя.

2. Напишіть вільне есе на тему: «Чи можуть Десять Заповідей Мойсея слугувати дороговказом у світі безмежної свободи та моральних викликів ХХІ століття?» або «"Заповіти на камені": діалог з Десятьма Заповідями крізь призму сучасного світу».

3. Здійсніть порівняльний аналіз Біблії та Корану за допомогою таблиці або кіл Венна.

4. Напишіть свою молитву до Бога (Аллаха).

5. Прочитайте науковий текст про ангела

АНГЕЛ,а, ч.

1. У релігійному культі надприродна істота, посланець, вісник бога; зображується звичайно у вигляді юнака з крилами. Якби ангел з неба прилетів в Горобцівку, то й він не помирив би їх (Н.-Лев., IV, 1956, 132); Ах, скільки радості, коли ти любиш землю..! Нема у ній ні ангелів, ні бога, ані семи небес. А є лиш гордість і горіння, сукупна праця і хвала (Тич., I, 1957 115).

2. чий, перен., заст. Захисник або заступник; охоронець. - А знаєш, Густочко, пан Борис для молодих жінок небезпечний чоловік!.. Так що, я буду твоїм добрим ангелом і заберу його від тебе (Фр., III, 1950, 418).

Напишіть есе на тему «**Пошук ангельського в людині:** чи можемо ми в часи сьогодення знайти "ангельські" якості в людській природі (доброта, самопожертва, милосердя)?»

Критерії оцінювання письмових завдань (орієнтовно):

1. Зміст повідомлення (чи відповідає зазначеній темі та відповідає умовам завдання).
2. Урахування адресата тексту, взаємодія з аудиторією, якій апелювання до альтернативних думок.
3. Абзаци (чи чітко структуровано текст, чи кожна думка розкриває певну мікротему).
4. Логічність викладу (чи логічно викладено думки, чи доречно

використано засоби між фразового зв'язку).

5. Послідовність викладу, аргументація, приклади.
6. Формат (чи відповідає обсяг тексту та його оформлення текстам визначеного в умові жанру).

Грамотність (наявність або відсутність у письмовому тексті лексичних, граматичних та орфографічних помилок):

Рівень	Бали	Грамотність Кількість помилок	
		орфографічних і пунктуаційних	лексичних, граматичних і стилістичних
Початковий	1	15-16 і більше	9-10
	2	13-14	
	3	11-12	
Середній	4	9-10	7-8
	5	7-8	
	6	5-6	
Достатній	7	4	5-6
	8	3	
	9	1+1 (негруба)	
Високий	10	1	3
	11	1 (негруба)	2
	12	—	1

На основі джерела:

<http://umo.edu.ua/images/content/slayd/%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97Untitled.FR12.pdf>

Загальний бал становить середнє арифметичне: на основі підрахунку допущених помилок за зміст (З) і за мовленнєве оформлення (МО):

$$З+МО:2=$$

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР. Запропоновані письмові завдання відповідають орієнтирам для оцінювання, що зазначені в ДСБСО:

- створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1];
- зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб [9 МОВ 3.1.2-2];
- обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї [9 МОВ 3.1.2-3];
- оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1];
- складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1].

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ГР 4 (Досліджує мовлення (ДМ))

ПІД ЧАС або ПІСЛЯ ВИВЧЕННЯ розділу «СВЯЩЕННІ КНИГИ ЛЮДСТВА. ВЕДИ. БІБЛІЯ. КОРАН».

Група результатів навчання «Досліджує мовлення» (дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення)

Прочитайте проповідь Ісуса на горі та виконайте завдання до цього тексту.

ПРОПОВІДЬ НА ГОРІ

І, побачивши натовп, Він вийшов на гору. А як сів, підійшли Його учні до Нього. І, відкривши уста Свої, Він навчати їх став, промовляючи:

Хто блаженний

Блаженні вбогі духом, бо їхнєє Царство Небесне.

Блаженні засмучені, бо вони будуть утішені.

Блаженні лагідні, бо землю впадкують вони.

Блаженні голодні та спрагнені правди, бо вони нагодовані будуть.

Блаженні милостиві, бо помилувані вони будуть.

Блаженні чисті серцем, бо вони будуть бачити Бога.

Блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть. Блаженні вигнані за правду, бо їхнє Царство Небесне.

Блаженні ви, як ганьбити та гнати вас будуть, і будуть облудно на вас наговорювати всяке слово лихе ради Мене.

Радійте та веселіться, нагорода бо ваша велика на небесах! Бо так гнали й пророків, що були перед вами.

Завдання апостолів

Ви сіль землі. Коли сіль ізвітріє, то чим насолити її? Не придасться вона вже нінащо, хіба щоб надвір була висипана та потоптана людьми. Ви світло для світу. Не може сховатися місто, що стоїть на верховині гори. І не запалюють світильника, щоб поставити його під посудину, але ставлять на свічник, і світить воно всім у домі. Отак ваше світло нехай світить перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла та прославляли Отця вашого, що на небі.

Ісус і Старий Заповіт

Не подумайте, ніби Я руйнувати Закон чи Пророків прийшов, Я не руйнувати прийшов, але виконати. Поправді ж кажу вам: доки небо й земля не минеться, ані йота єдина, ані жаден значок із Закону не минеться, аж поки не збудеться все. Хто ж порушить одну з найменших цих заповідей, та й людей так навчить, той буде найменшим у Царстві Небеснім; а хто виконає та й навчить, той стане великим у Царстві Небеснім. Кажу-бо Я вам: коли праведність ваша не буде рясніша, як книжників та фарисеїв, то не ввійдете в Царство Небесне!

Не гнівайтесь на свого ближнього

Ви чули, що було стародавнім наказане: не вбивай, а хто вб'є, підпадає він судові. А Я вам кажу, що кожен, хто гнівається на брата свого, підпадає вже судові. А хто скаже на брата свого: рака, підпадає верховному судові, а хто скаже дурний, підпадає геєні огненній. Тому, коли принесеш ти до жертівника свого дара та тут ізгадаєш, що брат твій щось має на тебе, залиши отут дара свого перед жертівником, і піди, примирись перше з братом своїм, і тоді повертайся, і принось свого дара. Зо своїм супротивником швидко мирися, доки з ним на дорозі ще ти, щоб тебе супротивник судді не віддав, а суддя щоб прислужникові тебе не передав, і щоб тебе до в'язниці не вкинули.

По правді кажу тобі: не вийдеш ізвідти, поки не віддаси ти й останнього шеляга!

Любіть і ворогів своїх (...)

Ви чули, що сказано: люби свого ближнього і ненавидь свого ворога. А Я вам кажу: любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує, щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі, що наказує сходити сонцю Своєму над злими й над добрими і дощ посилає на праведних і на неправедних. Коли-бо ви любите тих, хто вас любить, то яку нагороду ви маєте? Хіба не те саме й митники роблять? І коли ви вітаєте тільки братів своїх, то що ж особливого робите? Чи й погани не чинять отак? Отож будьте досконалі, як досконалий Отець ваш Небесний!

Про милостиню

Стережіться виставляти свою милостиню перед людьми, щоб бачили вас; а як ні, то не матимете нагороди від Отця вашого, що на небі. Отож, коли чиниш ти милостиню, не сурми перед себе, як то роблять оті лицеміри по синагогах та вулицях, щоб хвалили їх люди. По правді кажу вам: вони мають уже нагороду свою! А як ти чиниш милостиню, хай не знатиме ліва рука твоя, що робить правиця твоя, щоб таємна була твоя милостиня, а Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно.

Про молитву

А як молитесь, то не будьте як ті лицеміри, що люблять ставати й молитися по синагогах та на перехрестях, щоб їх бачили люди. По правді кажу вам: вони мають уже нагороду свою! А ти, коли молишся, увійди до своєї комірчини, зачини свої двері і помолися Отцеві своєму, що в таїні; а Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно. А як молитесь, не проказуйте зайвого, як ті погани, бо думають, ніби вони будуть вислухані за своє велемовство. Отож не вподобляйтеся їм, бо знає Отець ваш, чого потребуєте, ще раніше за ваше прохання! Ви ж моліться отак: «Отче наш, що єси на небесах! Нехай святиться Ім'я Твоє, нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліба нашого насущного дай нам сьогодні. І прости нам довги наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим. І не введи нас у випробовування, але визволи нас від лукавого. Бо Твоє є царство, і сила, і слава навіки. Амінь». Бо як людям ви простите прогріхи їхні, то простить і вам ваш Небесний Отець. А коли ви не будете людям прощати, то й Отець ваш не простить вам прогріхів ваших.

Виконайте завдання в тестовій формі.

Завдання 1 – 6 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. (За кожну правильну відповідь – 1 бал, усього за правильне виконання 6 завдань – 6 балів).

1. Прочитайте уривок: «Ви сіль землі. Коли сіль ізвітріє, то чим насолити її? Не придасться вона вже нінащо, хіба щоб надвір була висипана та потоптана людьми»

У реченні «Ви сіль землі» використано художній засіб:

- А Епітет
- Б Метафора
- В Порівняння
- Г Гіпербола

2. Прочитайте уривок: «І не запалюють світильника, щоб поставити його під посудину, але ставлять на свічник, і світить воно всім у домі»

Цей уривок є прикладом художнього засобу:

- А Синекдохи
- Б Літоти
- В Alegorії
- Г Епітета

3. Рядки з молитви «Отче наш»: «Нехай святиться Ім'я Твоє, нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя...» є прикладом стилістичного прийому:

- А Риторичного оклику
- Б Риторичного звертання
- В Анафори
- Г Тавтології

5. Анафора у фразі «..ані йота єдина, ані жаден значок із Закону не минеться» підкреслює:

- А Незначущість Закону
- Б Детальне дотримання Закону
- В Довільне трактування Закону

Г Можливість зміни Закону

6. Прочитайте уривок: «Блаженні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне. Блаженні засмучені, бо вони будуть утішені. Блаженні лагідні, бо землю успадкують вони»

Синонімом до слова «блаженний» є всі варіанти, ОКРІМ:

- А Юродивий
- Б Праведник
- В Щасливий
- Г Благословенний

II. Завдання відкритого типу

Дайте стислі відповіді на питання, обґрунтувавши свою відповідь. (Кожна відповідь оцінюється в 2 бали).

Критерії оцінювання (орієнтовно):

- відповідність змісту завдання, розуміння ролі мовно-стилістичних засобів тексту;
- грамотність (наявність чи відсутність лексичних, граматичних та орфографічних помилок).

7. Випишіть із тексту 5-6 старослов'янizmів, поясніть їхнє значення (за потреби скористайтесь тлумачним словником <https://slovnyk.ua/>).
8. Розгляньте використання дієслівних форм та їхню стилістичну функцію. Зверніть увагу на переважання дієслів у теперішньому часі та дієслів наказового способу у тексті. Наведіть 3-4 приклади таких дієслів. Із якою метою вони вжиті? Як такі форми допомагають Ісусу донести свої настанови як безпосередні, актуальні та обов'язкові для виконання? Обґрунтуйте свою думку.
9. Дослідіть особливості використання лексики, що стосується тіла та фізичних дій:
знайдіть у тексті вислови, що описують фізичні дії або стосуються частин тіла (наприклад, «відкривши уста Свої»). Випишіть 2-3 приклади таких словосполучень. Яку функцію виконує така конкретна, чуттєва лексика в контексті абстрактних моральних настанов? Як вона допомагає зробити вчення більш наочним та зрозумілим? Обґрунтуйте свою думку.

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР.

Завдання 1-6 відповідає орієнтирам оцінювання, зазначеним у ДСБСО: визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1].

Завдання 7-9 відповідають орієнтирам оцінювання, зазначеним у ДСБСО:

- визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1];
- використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2];
- аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1].

Завдання для підсумкових робіт для 8 класу за модельною навчальною програмою

«Зарубіжна література.5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.)

Румянцева-Лахтіна О.О.

доктор філософії,

старший викладач кафедри методики навчання мов і літератури

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

«ВСТУП. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС».

Розділ І «ІДЕАЛИ АНТИЧНОСТІ З НАМИ».

- ***ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ГР 1 (Усно взаємодіє (УВ))***

ПІД ЧАС або ПІСЛЯ ВИВЧЕННЯ розділу І «ІДЕАЛИ АНТИЧНОСТІ З НАМИ»

Група результатів навчання « Усно взаємодіє» (взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях)

Варіант I. Вид роботи: аудіювання

1. Прослухайте текст або перейдіть за покликанням чи QR-кодом і подивіться відео «**Як легендарні спартанці готувались до жорстоких боїв**» і виконайте завдання
<https://www.youtube.com/watch?v=KVOSux0AiBM>

або прослухайте текст із голосу вчителя та виконайте завдання до нього.

300 спартанців: секрети сили й мужності легендарних воїнів

(I) Історії про незламних спартанських воїнів, які відзначалися своєю відвагою та силою, захоплюють світ та не втрачають актуальності й до сьогодні. Героїзм спартанців став усесвітньо відомою подією після легендарної битви при Фермопілах, що згадувалася ще давньогрецькими істориками Геродотом та Діодором. Саме ця подія створила підґрунтя для сюжетів численних літературних творів та сучасних кінострічок.

(II) Як легендарні триста спартанців постали обличчям до ворога? У 480 році до нашої ери давній світ був свідком епічного протистояння: Перська імперія, очолювана деспотичним царем Ксерксом, воювала з могутньою Грецією. Хоча перське військо значно переважало чисельністю, спартанці, керовані царем Леонідом, не відступили. Здатися в бою для цих мужніх воїнів прирівнювалося до зради батьківщини. Розуміючи нерівність сил, Леонід ухвалив нелегке рішення: відіслати піших воїнів додому, залишившись лише з трьомастами найхоробрішими спартанцями. Це рішення було виправданим, адже повернутися – означало довічно носити тавро зрадника.

(III) У який спосіб виховували настільки сміливих мужів Спарти? Військова дисципліна була наріжним каменем спартанського суспільства. Кожен хлопчик, народжений у сім'ї повноправних громадян Спарти, виховувався як майбутній воїн, головним обов'язком якого був захист держави. У віці семи років хлопців відправляли до військових інтернатів, де панували суворі правила й військова дисципліна. Протягом тринадцяти років вони проходили інтенсивну спортивну та військову підготовку, а також

вивчали музику, спів і мистецтво лаконічної розмови.

(IV) Завдяки давнім легендам поширилася думка про те, що хворих або фізично слабких немовлят скидали в прірву, але цей факт не підтверджений ученими, які здійснювали археологічні розкопки Спарти. Отже, такі поховання не були виявлені, але було доведено, що насправді в такий спосіб страчували ворогів держави, зрадників або злочинців.

(V) Умови життя в інтернатах були надзвичайно жорсткими. Хлопці спали на солом'яних підстилках, а одяг починали носити лише з дванадцяти років. Щоб зігрітися, вони хитрували, підкладаючи у свої ліжка кропиву. Їжу їм доводилося добувати самотійно, тому майбутні воїни нерідко крали, грабували або навіть убивали, щоб вижити. Багато хто не доживав до завершення навчання, але ті, хто витримував такі випробування, ставали частиною армії та в майбутньому брали участь у пекельних боях.

(VI) Під час останньої битви полягли всі спартанці разом зі своїм царем Леонідом. Хоча деякі історичні джерела згадують про двох із тих, хто залишився в живих. Один воїн нібито потрапив у полон і загинув у наступній битві, а інший, який був відправлений до Спарти як посланець, повісився.

(VII) Після битви перський правитель Ксеркс наказав відрубати голову царю Леоніду і насадити її на спис. Тіло царя-воїна було перепоховане у Спарті лише через 40 років. Незважаючи на поразку, історики свідчать, що перси зазнали в'пятеро більше людських втрат, ніж греки. Ця жертвна битва, хоч і була програна, принесла грецькому війську, зокрема легендарним спартанцям, безсмертну славу.

(VIII) Історії про відважних воїнів Спарти залишаються популярними й у часи сьогодення. Їхні легендарні битви описуються в літературних творах, екранізуються у численних історичних та художніх фільмах, а історики продовжують свої дослідження над феноменом мужності спартанців. Однією з найвідоміших робіт про непереможне військо є фільм Зака Снайдера «300 спартанців», що вийшов на екрани 2007 року. Роль царя Леоніда, який очолив військо у смертельній битві, зіграв відомий голлівудський актор Джерард Батлер. Хоча сюжет фільму не відображає абсолютної історичної достовірності, його високо оцінили у кіномистецтві і він став одним із найкасовіших фільмів 2007 року.

(Оксана Румянцева-Ляхтіна за матеріалами відео
<https://www.youtube.com/watch?v=KVOSux0AiBM>*)*

Аудіювання

Виконайте тестові завдання (1-12) до відео «Як легендарні спартанці готувались до жорстоких боїв». Кожна правильна відповідь – 1 бал.

1. У якому році відбулася битва при Фермопілах?

- А 480 рік до нашої ери
- Б 330 рік до нашої ери
- В 500 рік до нашої ери
- Г 400 рік до нашої ери

2. Хто командував грецькими силами у битві при Фермопілах?

- А Ксеркс
- Б Леонід
- В Фемістокл
- Г Дарій

3. У якому віці спартанських хлопчиків відправляли до військових шкіл-інтернатів?

- А 5 років
- Б 7 років
- В 10 років
- Г 12 років

4. Окрім фізичної підготовки, що ще вивчали спартанські юнаки у військових школах?

- А Філософію та риторику
- Б Математику та астрономію
- В Музику, співи та мистецтво стислої мови
- Г Історію та географію

5. Хто з голлівудських акторів зіграв роль царя Леоніда у фільмі «300 спартанців»?

- А Бред Пітт
- Б Рассел Кроу
- В Джерард Батлер
- Г Колін Фаррел

6. Кого спартанці скидали в яму помирати?

- А у ямі опинялися хворі немовлята
- Б у яму кидали ворогів та зрадників

В матері рятували хворих немовлят

Г у яму кидали тих, хто не погоджувався з політикою держави

7. На чому спали спартанські хлопчики у військових школах-інтернатах?

А Бавовняні матраци

Б Солом'яні мати

В Вовняні ковдри

Г Хутряні покривала

8. Як спартанські хлопчики здобували їжу у військових школах?

А Вони отримували достатнє харчування від держави

Б Вони мусили самі здобувати їжу, часто вдаючись до крадіжок

В Їм дозволялося полювати на дрібну дичину

Г Батьки приносили їм їжу щодня

9. Що сталося з тілом царя Леоніда після битви при Фермопілах?

А Його тіло було поховано на місці битви

Б Його тіло було залишено персам

В Його тіло було обезголовлено Ксерксом, а потім перепоховано у Спарті через 40 років

Г Його тіло було одразу повернуто до Спарти

10. Чому спартанський воїн, якого відправили гінцем до Спарти, повісився?

А Боявся помсти підступного перського царя

Б Уважав безчестям те, що не загинув поряд із побратимами

В Боявся помсти свого народу

Г Із глузду з'їхав від горя

11. Яким було співвідношення втрат між персами та греками у битві при Фермопілах згідно з думками істориків, згаданими у відео?

А Греки зазнали більших втрат, ніж перси

Б Перси зазнали приблизно в п'ять разів більше втрат, ніж греки

В Кількість втрат була приблизно однаковою для обох сторін

Г Кількість втрат невідома

12. НЕ Є МЕТОЮ автора відео (тексту):

А Розповісти про військову доблесть і мужність спартанців

Б Розповісти про жорстокі спартанські звичаї

В Увіковічити легенду про мужніх воїнів

Г Інформувати глядачів про події давньогрецької історії

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР. Завдання 1-12 відповідають орієнтирам оцінювання, зазначеним у ДСБСО:

- свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1];
- відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), акцентуючи увагу на важливих деталях, зокрема художніх деталях у художньому тексті [9 МОВ 1.1.2-1];
- обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок тексту із ситуацією спілкування та художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2].

Варіант II. Усний твір.

1. Розгляньте зображення спартанського воїна, створене штучним інтелектом:

2. Створіть усне повідомлення за темою: **«300 спартанців при Фермопілах: міф чи реальність?»**, використовуючи слова «битва», «мужність», «Батьківщина», «патріотизм», «честь», «героїзм». Уведіть

у свою розповідь елементи опису спартанського воїна. Подумайте і дайте відповідь на питання: чому доблесних воїнів Збройних Сил України, захисників «Азовсталі», порівнюють із спартанцями? За потреби зверніться до медіаджерел <https://suspilne.media/240821-oblicca-azovstali-istorii-zahisnikiv-mariupola/>

Критерії оцінювання усного твору (орієнтовно). Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

1. Зміст повідомлення (чи відповідає зазначеній темі, чи відповідає умовам завдання).
2. Усна взаємодія з аудиторією (чи є апелювання до думок аудиторії).
3. Тон повідомлення (чи відповідає тон повідомлення сфері його використання).
4. Послідовність (чи чітко структуровано текст, чи кожна думка розкриває певну мікротему).
5. Логічність викладу (чи логічно викладено думки, чи доречно використано засоби між фразового зв'язку).
6. Грамотність (чи не містить усне повідомлення лексичних, граматичних та орфоепічних помилок).

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР. Завдання усного твору відповідають орієнтирам оцінювання, що зазначені в ДСБСО:

- логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1]
- добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1];
- контролює використання невербальних засобів в умовах реалізації типових стратегій спілкування [9 МОВ 1.7.1-2];
- модифікує використання інтонаційних засобів залежно від комунікативної ситуації [9 МОВ 1.7.1-3];

- використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1];
- здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1].

КОМПЛЕКСНА ПІДСУМКОВА РОБОТА (НА ОСНОВІ ТЕКСТУ)

ПІД ЧАС або ПІСЛЯ ВИВЧЕННЯ розділу I «ІДЕАЛИ АНТИЧНОСТІ З НАМИ»

Прочитайте текст і виконайте завдання до нього.

Троянський кінь

(I) Минав уже десятий рік війни, але священна Троя несхитно стояла. Даремно ахейці та їхні численні спільники силкувалися узяти її приступом. Як розбурхані хвилі, накочувалися вони на міцно муроване місто і наче ті хвилі, відступали щоразу назад. Але те чого не вдіяла сила і мужність, здолала підступна хитрість. Коли зійшлись ахейські вожді на раду, Одиссей і своє слово промовив:

(II) — Немає вже у нас такого дужого війська, як спершу. Під високими мурами Трої загинуло безліч наших воїнів, загинули славетні герої і найперший серед них — богорівний Ахілл. А коли нам забракло снаги, то треба вдатись до якоїсь хитромудрої витівки. Ось послухайте, друзі, що я надумав.

(III) І Одиссей притишив голос, аби зайвий хто не почув:

— Треба збудувати величезного дерев'яного коня. Всередині в ньому хай сховаються наші найвідважніші герої, а решта хай сплять наш табір, посідають на кораблі й відпливуть неначе додому. Насправді ж вони сховаються за островом Тенедосом у тихій затоці, а до троянців ми пошлемо надійну людину, хай скаже, буцім дерев'яний кінь — то наша жертва всемогутнім богам, щоб дарували нам щасливу зворотню дорогу.

(IV) Сподобався ахейським вождям цей хитрий задум, і вони всі як один пристали на нього. Тільки-но з темних глибин Океану почало підводитись ясне сонце, як троянські дозорці, що чатували на високому мурі, побачили дивне диво: від берега один по одному відпливають чорнобокі ахейські кораблі, і легкий вітер уже напинає їм білі вітрила. Ніде по всій долині не видно жодного ахейського воїна, а там, де був їхній табір, тільки дим від згарища здіймається вгору. Ця новина швидко облетіла всю Трою. Збуджені троянці розчинили міську браму й побігли до берега. Збентежені троянці щільно обступили дерев'яне диво, кожному хотілося зблизька глянути на того коня і свою думку сказати.

(V) — Тягнімо коня до міста! — гукнув хтось, та з натовпу обурено закричали:

— Ні, це якийсь ахейський підступ!

— Киньмо коня в море!

— Не руште коня! Може, це дар небесним богам! Троянці ніяк не могли дійти згоди, і гамір знявся ще дужчий.

(VI) Тим часом до берега поспішав Аполлонів жрець Лаокоон із своїми синами. Ще здалеку він став гучно кричати:

— Нещасні! Чи ви глузду позбулися? Невже хтось повірив, що вороги насправді забралися звідси? Хіба ж ви не знаєте, на які хитрощі й підступи вони здатні? Може, в дерев'яному коні сидять озброєні воїни? А може, вони сподівалися з цієї величезної потвори роздивлятися, що ми робимо в місті? Ой, бійтеся данайців, навіть тих, що приносять дари!

(VII) По тих словах Лаокоон схопив у воїна, що стояв поруч, важкий спис і дужою рукою метнув його в коня. Спис застряг у дерев'яному череві, аж затремтіла вся споруда, розлігся гуркіт і наче мідь забряжчала. Та, видно, боги засліпили троянцям розум. А якби вони послухалися свого жерця, то

священна Троя стояла б і досі. Аж тут іздалеку залунали вигуки й галас: пастухи вели з долини ахейця, що добровільно здався в полон.

(VIII) Полонений Сінон розповів Царю Пріаму, що ахейці нарешті потомилися воювати й надумали вертати додому, та на заваді їм стали супротивні вітри й буревії. Тоді віщун Калхант пояснив, що треба принести в жертву морським божествам людину. Жахнулися воїни, а лихий Одисей підказав віщуніві його ім'я. Зворушений тими словами, цар Пріам звелів повірити йому. Повірили й троянці підступному Сінонові, його брехливій мові, страшним клятвам та удаваним сльозам. Повірили ті, кого не здолали ні десять років війни, ні криваві рани, ні загибель вождів, родичів, друзів.

(IX) Недовго думавши, троянці кинулися руйнувати міський мур і прилеглі будинки, щоб протягти в місто коня. Нараз із царського палацу вибігла, наче сама не своя, віща Кассандра, Пріамова гарна дочка. Пойнята жахом, вона стала благати троянців:

— Схаменіться, люди, отямтесь, адже чорна загибель вже близько! Через вас упаде наша Троя!

(X) Та віщій Кассандрі ніхто не йняв віри, як завжди. Всі гучно веселились і святкували кінець довголітньої війни.

(XI) А в дерев'яному коні причаїлись ахейські герої. Найбільша небезпека для них уже наче минула. Вони чули веселі вигуки, музику й співи, чули, як ллється вино з численних посудів,— видно, троянці випили його вже чимало. Сп'янілі від радості й вина троянці розходилися по домівках, а дехто вже спав просто неба, примостившись десь на вулиці чи на майдані. А в цей час від острова Тенедоса відпливали до Трої чорнобокі кораблі з ахейським військом, готовим до бою. Страшна, кривава була та ніч, остання ніч священної Трої...

(переклад Катерини Гловацько)

Джерело:

<https://dovidka.biz.ua/troyanskyi-kin-chytaty-skachaty-mify-troyanskoho-tyklu>

Група результатів навчання «Усно взаємодіє» (взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях)

Група результатів навчання ГР 1 (Усно взаємодіє (УВ))

УВАГА! ГРУПУ РЕЗУЛЬТАТІВ «УСНО ВЗАЄМОДІЄ» ОЦІНЮЄМО НА ОКРЕМОМУ ЗАНЯТТІ.

Вид роботи: переказ із творчим завданням.

Завдання.

- 1. Придумайте інший заголовок до тексту, який би відображав його тему чи ідею.**
- 2. Стисло перекажіть текст, дотримуючись таких ключових понять:**
 - підступність проти сили;
 - довіра та зрада;
 - небажання бачити правду й аналізувати ситуацію;
 - неминучість долі;
 - попередження, які не слід ігнорувати.
- 3. Опрацюйте інформацію із медіа джерел про операцію Служби безпеки України «Павутина», яку порівнюють зі стратегією «троянського коня» <https://armyinform.com.ua/2025/06/11/sbu-bude-byty-voroga-tam-de-vin-vv-azhaye-sebe-nedosyazhnym-vasyl-malyuk/> і поясніть: чи вважаєте ви доречним таке порівняння?**
- 4. Запишіть переказ тексту на відео (орієнтовно 3 хвилини).**

Критерії оцінювання усного переказу (орієнтовно). Кожна відповідь оцінюється в 2 бали.

1. Зміст повідомлення (чи відповідає заголовок темі тексту, чи виконано всі умови завдань, чи використано ключові слова).
2. Усна взаємодія з аудиторією (чи є апелювання до думок аудиторії).
3. Тон повідомлення (чи відповідає тон повідомлення сфері його використання).
4. Послідовність і логічність викладу (чи чітко структуровано текст, чи кожна думка розкриває певну мікротему, чи логічно викладено думки, чи доречно використано засоби між фразового зв'язку).
5. Творче завдання (зіставлення подій суспільного життя країни зі змістом тексту).
6. Грамотність (чи не містить усне повідомлення лексичних, граматичних та орфоепічних помилок).

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР. Завдання усного переказу відповідають орієнтирам оцінювання, зазначеним у ДСБСО:

- переказує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) відповідно до мети і ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1];

- окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1];
- логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1];
- добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1];
- контролює використання невербальних засобів в умовах реалізації типових стратегій спілкування [9 МОВ 1.7.1-2];
- модифікує використання інтонаційних засобів залежно від комунікативної ситуації [9 МОВ 1.7.1-3];
- використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1];
- здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1];
- обґрунтовує свою позицію щодо почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) з урахуванням власного досвіду та інформації з окремих джерел, які вважає авторитетними [9 МОВ 1.5.1-4].

Група результатів навчання «Працює з текстом» (Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду)

Варіанти завдань для оцінювання ГР 2

Прочитайте текст «Троянський кінь» і виконайте завдання до нього.

Вид роботи: читання мовчки.

Завдання 1-6 із вибором однієї правильної відповіді. Кожна правильна відповідь — 1 бал.

1. Чому, за словами Одиссея, ахейцям знадобилася хитрість для взяття Трої?

А Боги відвернулися від них і перестали допомагати.

Б Їхнє військо значно порідшало, загинуло багато героїв, включно з Ахіллом.

В У них закінчилися запаси їжі та зброї.

Г Троянці отримали нових сильних союзників.

2. Яку брехливу історію мав розповісти троянцям посланець ахейців про дерев'яного коня?

- А Про подарунок царю Пріаму на знак примирення.
- Б Про пам'ятник загиблим ахейським воїнам.
- В Про жертву богам, аби ті дарували ахейцям щасливу дорогу додому.
- Г Про скарби для троянців, що сховані всередині коня.

3. Хто першим висловив рішучу недовіру до дерев'яного коня і застерігав троянців?

- А Цар Пріам.
- Б Віща Кассандра.
- В Жрець Лаокоон.
- Г Один із воїнів у натовпі.

4. Що зробив Лаокоон, аби довести свою правоту щодо коня?

- А Закликав негайно спалити дерев'яну споруду.
- Б Почав молитися богам, щоб вони відкрили троянцям правду.
- В Метнув у черево коня важкий спис.
- Г Намагався переконати царя Пріама особисто.

5. Завдяки чому троянці остаточно повірили в необхідність затягти коня до міста?

- А Вони почули брязкіт зброї всередині і вирішили, що там скарби.
- Б Цар Пріам видав наказ, який неможливо було оскаржити.
- В Віща Кассандра змінила свою думку і підтримала народ.
- Г Вони повірили зворушливій, але брехливій розповіді полоненого Сінона.

6. Яку перешкоду довелося усунути троянцям, щоб завезти коня до міста?

- А Розчистити дорогу від каміння.
- Б Засипати глибокий рів.
- В Зруйнувати частину міського муру.
- Г Відчинити головну міську браму, яка заіржавіла за 10 років.

7. Завдання на встановлення відповідності.

Установіть відповідність між персонажем та його дією або словами (кожна правильна відповідь – 0,5 бала. Разом – 2 бали).

Персонаж	Дія / Цитата
1. Одисей	А «Ой, бійтеся данайців, навіть тих, що приносять дари!»
2. Лаокоон	Б «Через вас упаде наша Троя!»
3. Сінон	В «А коли нам забракло снаги, то треба вдатись до якоїсь хитромудрої витівки».
4. Кассандра	Г Розповів брехливу історію про те, що його хотіли принести в жертву.
5. Пріам	

8. НЕ Є МЕТОЮ автора тексту:

- А Попередження щодо підступності ворога
- Б Уславлення героїзму греків
- В Засудження гордоців і самовпевненості троянців
- Г Засудження емоційних поспішливих рішень

9. Який елемент сюжету відображає подана нижче схема?

- А Зав'язку
- Б Експозицію
- В Кульмінацію
- Г Розв'язку

10. Відкрите завдання (відповідь оцінюється в 2 бали)

Як ви вважаєте, чому троянці так легко піддалися обману, незважаючи

на слушні попередження Лаокоона та Кассандри? Дайте стислу відповідь, назвавши щонайменше дві причини, спираючись на зміст тексту.

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР.

Завдання 1-7 відповідають орієнтирам для оцінювання, зазначеним в ДСБСО:

застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1].

Завдання 8 відповідає орієнтирам для оцінювання, зазначеним в ДСБСО: характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 2.2.3-1].

Завдання 9 відповідає орієнтиру для оцінювання, зазначеному в ДСБСО: використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією [9 МОВ 2.1.2-1].

Завдання 10 відповідає орієнтиру для оцінювання, зазначеному в ДСБСО:

проєціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності [9 МОВ 2.3.1-2]

Група результатів навчання ГР 4 (Досліджує мовлення (ДМ))

Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: досліджує мовлення

Виконайте завдання в тестовій формі. Завдання 1-6 містять один варіант відповіді (кожна правильна відповідь – 1 бал).

І варіант

1. Який стилістичний прийом використано у реченні «Як розбурхані хвилі, накочувалися вони на міцно муроване місто і наче ті хвилі, відступали щоразу назад»?

- А Метафора
- Б Епітет
- В Порівняння

Г Уособлення

2. Яке слово вказує на хитрощі та підступність Одиссея?

А Дужого

Б Слабшого

В Відважного

Г Хитромудрого

3. Який художній засіб використано у фразі Лаокоона «Ой, бійтеся данайців, навіть тих, що приносять дари!»?

А Метафора

Б Епітет

В Афоризм

Г Уособлення

4. На що вказує повтор у реченні «Повірили ті, кого не здолали ні десять років війни, ні криваві рани, ні загибель вождів, родичів, друзів»?

А Неуважність троянців

Б Ступінь довірливості та сліпоти троянців

В Втома від війни

Г Мужність троянців

5. Який епітет використано для опису ночі, що передувала битві за Трою?

А Спокійна

Б Довга

В Кривава

Г Весела

6. Які засоби міжфразового зв'язку використано між другим і третім реченням IX абзацу:

А Займенник

Б Синоніми

В Спільнокореневі слова

Г Співвідношення дієслів-присудків

Завдання з відкритою відповіддю. Кожна правильна відповідь – 2 бали.

Критерії оцінювання:

- розуміння й тлумачення мовних і літературних явищ у тексті;
- наявність або відсутність лексичних, граматичних, орфографічних помилок.

1. Поясніть значення фразеологізму «глузду позбулися» (з уст Лаокоона).

Поясніть, чи є він доречним у цій ситуації? Чому? Обґрунтуйте свою думку.

2. Який тон переважає в цьому уривку міфу (наприклад, урочистий, драматичний, попереджувальний)? Обґрунтуйте свою думку, проілюструйте прикладами з тексту (1-2 речення).

3. Знайдіть приклади риторичних запитань (наприклад, «Невже хтось повірив, що вороги насправді забралися звідси?») і випишіть два-три приклади. Поясніть, із якою метою та хто їх використовує: оповідач чи персонаж?

II варіант

1. Знайдіть слово, яке може вживатися зі словом «підступна»:

А Мужність

Б Витівка

В Задум

Г Брама

2. Яка функція вигуків «Тягнімо коня до міста!» та «Киньмо коня в море!»?

А Переказ думок автора

Б Опис природи

В Передача емоцій троянців

Г Пояснення військової стратегії

3. Який образ створює метафора «З темних глибин Океану почало підводитись ясне сонце»?

А Змалювання міського пейзажу Трої

Б Батальні сцени

В Настання світанку

Г Початок нової війни

4. У якому абзаці використано епітети-антоніми, назви кольорів, що створюють інтригу подій?

А IV

Б VII

В VIII

Г XI

5. Яке слово є антонімічним виразу «засліпити розум» (VII абзац)?

А Знавісніти

Б Очманіти

В Прозріти

Г Обдурити

6. Які засоби міжфразового зв'язку використано між другим і третім реченням IX абзацу:

А Займенник

Б Синоніми

В Спільнокореневі слова

Г Співвідношення дієслів-присудків

Завдання з відкритою відповіддю. Кожна правильна відповідь – 2 бали.

Критерії оцінювання:

- розуміння й тлумачення мовних і літературних явищ у тексті;
- наявність або відсутність лексичних, граматичних, орфографічних помилок.

7. Доведіть, що цей текст належить до художнього стилю. Назвіть характерні ознаки цього стилю та проілюструйте 2-3-ма прикладами з тексту.

8. Зверніть увагу на пряму мову персонажів. Які особливості мовлення Одиссея, Лаокоона, Кассандри ви можете відзначити? Як мова розкриває їхні характери? Наведіть 2-3 приклади з тексту і запишіть пояснення.

9. Зверніть увагу на використання слів з емоційним забарвленням (наприклад, «розгніваний», «збуджені», «жахнулися», «страшна, кривава») і доповніть цей перелік. Поясніть, як вони посилюють драматизм оповіді?

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР.

- **Завдання 1-6 відповідає орієнтирам оцінювання, зазначеним у ДСБСО:** визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1].
- аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1].

Завдання 7-9 відповідають орієнтирам оцінювання, зазначеним у ДСБСО:

- визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема

на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1];

- використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2];
- аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1];
- творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне, асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1-1].

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ГР 3 (Письмово взаємодіє (ПВ))

Група результатів навчання «письмово взаємодіє» (висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі)

УВАГА! ЯКЩО ВЧИТЕЛЬ ПЛАНУЄ КОМПЛЕКСНУ ПІДСУМКОВУ РОБОТУ НА ОСНОВІ ОДНОГО ТЕКСТУ, ПРОПОНУЄМО РОЗГЛЯНУТИ ТАКІ ТЕМИ Й ФОРМАТИ ПИСЬМОВИХ РОБІТ

Теми і формати письмових робіт (на вибір учнівства).

1. **Твір-роздум:** «Ніч перед падінням Трої: роздуми Лаокоона» або «Символічне значення троянського коня: як хитрість може переважити силу?»
2. **Твір-ілюстрація:** «Останній вечір Трої: святкування й страшна загибель».
3. **Вільне есе:** «Небезпека надмірної довіри: історія, що вчить розрізняти правду і брехню».

Критерії оцінювання письмових завдань (орієнтовно):

1. Зміст повідомлення (чи відповідає зазначеній темі та відповідає умовам

- завдання).
2. Урахування адресата тексту, взаємодія з аудиторією, апелювання до альтернативних думок.
 3. Абзаци (чи чітко структуровано текст, чи кожна думка розкриває певну мікротему).
 4. Логічність викладу (чи логічно викладено думки, чи доречно використано засоби між фразового зв'язку).
 5. Послідовність викладу, доречність аргументації та прикладів.
 6. Формат (чи відповідає обсяг тексту та його оформлення текстам визначеного в умові жанру).

Грамотність (наявність або відсутність у письмовому тексті лексичних, граматичних та орфографічних помилок):

Рівень	Бали	Грамотність Кількість помилок	
		орфографічних і пунктуаційних	лексичних, граматичних і стилістичних
Початковий	1	15-16 і більше	9-10
	2	13-14	
	3	11-12	
Середній	4	9-10	7-8
	5	7-8	
	6	5-6	
Достатній	7	4	5-6
	8	3	
	9	1+1 (негруба)	
Високий	10	1	3
	11	1 (негруба)	2
	12	—	1

На основі джерела:
<http://umo.edu.ua/images/content/slayd/%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97Untitled.FR12.pdf>

Загальний бал становить середнє арифметичне: на основі підрахунку допущених помилок за зміст (З) і за мовленнєве оформлення (МО):

$$З+МО:2=$$